

A kegyelem

Nemigen tudjuk elkerülni a leegyszerűsítést, amikor egy fogalomnak megpróbáljuk röviden meghatározni a tartalmát. A Magyar Értelmező Kéziszótárban (1972) a kegyelem szónak két alapjelentése közül az egyik világi (profán): *megtorlás elengedése*, a másik vallási, a keresztény dogmatikában használatos: *a bűnbocsátó isteni szeretet*. E meghatározások szerint lényegében mindkét esetben megbocsátás történik: valamilyen elítélendő dolgot elkövetett ember mentesül a következményektől. A második meghatározás az okra is utal: Isten szeret bennünket, ezért bocsátja meg bűneinket. Bővebb volta ellenére mégis ezzel kapcsolatban lehet több hiányérzetünk, mert valójában csak egy metszetét adja egy ennél sokkal gazdagabb jelentésnek.

Tény és való, hogy Isten reánk sugárzó kegyelmében benne van a megbocsátás ígérete, lehetősége is. De hogy ez a lehetőség valóság legyen, annak kemény feltétele van: ténylegesen bánunk kell bűneinket.

Vajon ez azt jelenti, hogy amíg ezt nem tesszük, addig nincs kegyelem? Isten csak akkor fordul felénk, amikor mi ezt *kiérdemeltük*? Vajon miközben megkívánja, hogy az ellenünk vétőket is szeressük, Ő nem teszi ugyanezt? De hiszen ez képtelenség! Ezért bizonyos, hogy a felénk irányuló kegyelem nem tartalmazza szükségszerűen a bűnbocsátás már megtörtént tényét, de – ha képesek vagyunk felfogni – megérezzük (mert közvetíti) ennek a lehetőségét.

A kegyelem számunkra mindenekelőtt a szerető segítség állandó áradása. Ezt a segítséget csak akkor tudjuk felhasználni, ha működő antennáink vannak felfogni azt, ami Istentől érkezik. Ehhez nem érdemeket, nem jócselekedeteket kell gyűjteni, hanem magunkat kell átformálni, hogy kialakuljon bennünk a befogadás, a Lélek sugallataira rezonálás képessége.

Talán nehezen fogjuk fel, de élet és halál kérdése ez nekünk, kettős értelemben is. Egyrészt ha Isten nincs – mint manapság sokan vallják –, ebben az örült és hazug világban semmi értelme nincs az így *semmibe* nyíló életünknek, hiába akarjuk például – halálunkkal e felfogás szerint egyébként is szétfosló – *egyéniségünket* szembeállítani ezzel a semmivel, ahogy azt az egzisztencializmus képzei. Földi életünk csak akkor nyer tartalmat és értelmet, ha iránytűnket Isten szándékaihoz hangoljuk, aki azt akarja, hogy mi, emberek, lehetőleg mindnyájan Hozzá térjünk, mert így jutunk az Életre, ami örök. Lelkünk mintha meghalna, ha egy élet folyamán nem tudjuk magunkat megőrizni számára, és ezért földi életünk szüntével nem járulhatunk színe elé.

Akkor élünk tehát, ha *üdvözülünk*, de erre segítség nélkül képtelenek vagyunk. Az apostolok kérdésére, hogy ki üdvözülhet, Jézus így válaszolt: „*Embernek ez lehetetlen, Istennek azonban minden lehetséges.*” (Máté 19,25-26) Egyedül, Isten nélkül, elveszünk. Számunkra a kegyelem segítő ajándék, de a felfogásához szükséges velünk született érzékenységet többé-kevésbé elveszítjük életünk folyamán. Ezért már az első Isten felé botorkáló lépésünkhöz is támogatásért kell imádkoznunk. Ezt persze meg kell előznie az a döntésünk, hogy valóban meg akarjuk vizsgálni és érteni életünk alapkérdéseit, és ehhez nem vonakodunk segítséget kérni attól, akiben esetleg még vagy már nem is tudunk hinni igazán. Ha kitartóan szomjúhozzuk az igazságot, választ fogunk kapni, és kételyeink lassan eloszlanak. Ahogy Jézus megmondta: „*Kérjétek és kaptok, keressetek és találtok, zörgessetek, és ajtót nyitnak nektek. Mert aki kér, az kap, aki keres, az talál, s aki zörget, annak ajtót nyitnak.*” (Máté 7,7-8).

A kegyelem Isten lényének, a minket saját képére és hasonlatosságára teremtő tökéletes jósnak és igazságosságnak a kisugárzása, aki azt akarja, hogy a szikrát, amit lelkünkbe rejtett, megőrizzük és tápláljuk. Ezért amikor az égi hullámhosszra ráhangolódunk, a reánk pillantó Isten saját kincseit küldi nekünk, így mindinkább tisztának és jónak érezhetjük magunkat, hétköznapi indulataink elenyésznek, és mind biztosabban meg tudjuk különböztetni a lényegest a lényegtelenről. A kegyelem hatására igazabb emberré leszünk,

mert Istenhez hasonló, vele közös énünk megerősödik. Ekkor válunk igazán méltókká bűneink bocsánatára. Minden ilyen élmény sóvárgó örömmel tölt el, és szinte közvetlenül érezzük Isten meleg és fénylő szeretetét. A kegyelem állapotában más emberek vagyunk: Isten szeretetével töltekezünk, és lefoszlik rólunk a felesleges. Erre utalt Jézus, amikor azt mondta Nikodémusnak: „*Bizony, bizony, mondom neked: aki nem születik újjá, az nem láthatja meg az Isten országát.*” (János 3,3)

Isten segítségére van szükségünk, hogy rátaláljunk az országába vezető útra, de ehhez az a lelkünkben végbemenő változás kell (ezt meg kell előzze ennek a változásnak az igénye), amellyel megnyílunk, rezonálni tudunk mindarra, ami Istentől, Isten Lelkéből sugárzik ránk. Hogy ezt elérjük, szükség van saját erőfeszítésünkre is, mert a kegyelem akkor hat, ha együttműködünk Istennel a magunk megváltásán.

Az Istennel való kapcsolat nélkül nem érint meg bennünket a kegyelem. *Beszélgelnünk* kell Istennel, aminek méltó formája az *ima*, amelyet mi kezdeményezünk, de hamarosan rájövünk, hogy ez a kommunikáció kétoldalú. Csak imával tudjuk Istent valóban megszólítani, és felfogni azt, amit Ő közöl velünk. Amikor helyesen imádkozunk, lelkünk Isten kegyelmét befogadni képes állapotban van, ezért az ima mindig újabb kegyelmekkel gazdagít bennünket. Mert „*nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istentől eredő Lelket, hogy megismerjük, amit az Isten a kegyelemben ajándékozott nekünk.*” (1Kor 2,12)

Bizony sok (imával töltött) időnek kell eltelnie, amíg teljesebben a kegyelmi állapot részeseivé leszünk. Ez az állapot igen törekeny, mert az út keskeny, és minden megtorpanás, félrelépés vagy visszatántorodás kizökkent és visszavet bennünket, növeli hajlamunkat arra, hogy a világi érdekek kényelmesebb útjaira térjünk; ezért folyamatos erőfeszítésünkre van szükség, hogy szem elől ne tévesszük úti célunkat. Nagy bünt követünk el, amikor nemtörődomségből vagy kényelmességből elmegyünk a kegyelem forrásai mellett, mert az Istenhez közeledés, ezáltal a valódi magunkra találhatóság lehetőségeit játsszuk el ilyenkor.

A kegyelem elnyeréséhez azért nem kell érdemeket gyűjteni, mert az Istennel való SZÖVETSÉG nem kereskedelmi adok-veszek-társulás, még csak nem is tevékenység vagy folyamat, hanem *állapot*. Isten örök és változatlan. Változatlan, hiszen maga a teljesség. Mi, emberek, az időbe dobva az Istenhez eljutás folyamatában élünk, külső megnyilvánulásaink tükröképei mindannak, ami bennünk van. Ez akkor is folyamat, ha végül nem jutunk el igazi célunkhoz, mert elfordulunk Istentől. Pedig e folyamat és benne minden cselekedetünk annak a belső állapotunknak a létrejöttét kell szolgálja, melyben Istenhez tartozásunkat nem csupán tudjuk, hanem a kegyelem által felébresztett, az Ő arcát viselő énünk által érezzük is. Isten szövetségeseivé akkor válunk igazán, amikor saját erőfeszítéseink és az Ő segítsége eredményeként elértük a kegyelem állapotát. Ekkor érthetjük meg teljesebben céljait, amelyek a bennünk rejlő közös lényeg alapján a mi céljaink is, és további cselekedeteinket, életünket ezek irányítják majd. Nem jelent ez semmi rendkívüli dolgot (különösen nem látványosat), de ebből származik az élet hétköznapijainak mindennapi hősiessége, amikor – akár a körülmények ellenére is – az ember azt teszi, amit kell. Vagyis amit az adott helyzetek alapján – és képességeink határai között – erkölcsi valónk megkövetel tőlünk.

Így lesz – az örökkévalóság jegyében – örömeinkben gazdaggá és tartalmassá földi életünk is.

2000. október